

בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30**בג"ץ 4797/07**

בפני: כבוד הנשיאה ד' ביניש
 כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין
 כבוד השופטת מ' נאור

העותרת: האגודה לזכויות האזרח בישראל

נ ג ד

המשיבים: 1. רשות שדות התעופה
 2. שירות הביטחון הכללי
 3. משרד התחבורה

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: כ"ו באדר א התשע"א (02.03.11)

מזכירת הרכב: רונה תימנה

בשם העותר: עו"ד עאוני בנא; עו"ד דן יקיר

בשם המשיבים: עו"ד אסנת מנדל; עו"ד עינב גולומב

פרוטוקול

כבוד הנשיאה ד' ביניש:

המדינה טוענת שחל שינוי והם בהליכי שינוי באופן הבדיקות, בממצאי הבדיקות, הם בתהליך של שינוי. נכון שיש רכיב, בכל מקרה הבדיקה הינה בכל האוכלוסייה, אבל הם נתנו דעתם שלא לייחס השפלה לאוכלוסייה מסוימת באופן גורף.

עו"ד בנא:

זה לא ממש ככה. מכל התגובות שהוגשו לא נאמר כי משנים את השיטה עצמה או מתייחסים לאבחנה עצמה. אני רוצה להדגיש נקודה חשובה, אנחנו מדברים על אבחנה בין אזרחים. כל הדוגמאות שהם נתנו זה לא הדוגמאות שעולות מהעתירה שלנו. עצם ההבחנה בין אזרחים, עצם שיטת הריגול שמתבססת על מסוכנות יתר מראש של אוכלוסייה מסוימת, גם הניתוח האחרון שהופיע בהודעת העדכון האחרונה שמתייחסת למצב החדש בארה"ב, גם זה לא תומך בעמדת המדינה, כי שם נאמר במפורש שזה לא חל על אזרחי ארה"ב. הנהלים החדשים אומרים שהתיוג שעליו מדובר חל על אזרחים ולא על אזרחי ארה"ב.

כבוד השופטת מ' נאור :

אתם הבאתם בפתח הדברים ציטוטים שאמר כרמי גילה. אין ספק שצריך לעשות הכל כדי למנוע פגיעה בכבוד. אין ספק שצריך לעשות הכל כדי לצמצם כל פגיעה באדם, אם הברירה היא אחת משתיים, זה שצריך לשמור על בטיחות הטיסות נדמה לי שגם אתם מסכימים. נניח שיש רק שתי דרכים, או לעשות בצורה מעודנת, שאיננה פוגעת, לעשות פרופיילינג מסוים, או להגיד שאין פרופיילינג ואז תהיה דרגת בידוק לכל האזרחים. מה צריך שב"כ לעשות?

עו"ד בנא :

אני לא חושב שזה או זה או זה. לנו אין בעיה שתיקבע שיטת בידוק שמתבססת על קריטריונים ענייניים. אם אני וחברתי היינו מוזמנים לכנס בחו"ל וקרא שאנחנו מגיעים לשדה התעופה באותה מונית, למה אני צריך לסבול את זה ולשלם את מחיר ביטחונם כפי שגברתי שאלה, שכלל אזרחי מדינת ישראל, של עד כמה השיטה נכונה.

כבוד הנשיאה ד' ביניש :

השאלה היא מה נעים יותר או פחות זו לא השאלה. מדובר בעניינים ביטחוניים. יחד עם זה לא צריך להיות מקצועי כדי להבין שאם כולם ייבדקו אותו דבר זה הרבה כוח אדם נוסף, עיכוב הנוסעים. האם מבחן גורף בא בחשבון או שלא.

עו"ד בנא :

זה לא מנטל את השייכות ללאום הערבי. אם יש מצב שהקריטריונים האחרים מתקיימים לגבי נוסע שהוא ערבי זה לא מנטרל את השייכות לקריטריון הערבי.

כבוד הנשיאה ד' ביניש :

השאלה לפי מה הם מגדירים את פוטנציאל הסיכון, רוב המקרים אין מידע. הם אומרים שאין יכולת לנהל את כל האוכלוסייה.

עו"ד בנא :

אני לא מקבל את התשובה שהם נותנים. לדעתי צריך לעשות כל מה שצריך לעשות כדי שאני לא אושפל בשדה התעופה. עצם התיוג בעצמו היא השפלה. בקו המחשבה הזה זה יכול להוביל אותנו למקומות יותר קשים לגבי איך ניתן להגביל יותר כדי להגביל את הטיסות.

כבוד השופטת מ' נאור :

אדוני אומר שהבדיקה חייבת להיות זהה.

עו"ד בנא :

אם יש קריטריונים שיכולים לנבא מסוכנות, ושיטות אחרות בעולם משתמשים בפרופיילינג הזה

כבוד הנשיאה ד' ביניש :

הרושם הוא שכך נהגו בעבר, היה תיוג רחב מדי, אבל לפי הנתונים היום הם אומרים שזאת לא הדרך. הם אומרים בתוך פוטנציאל הסיכון שאנחנו כן מכירים, אחד הרכיבים הוא השתייכות לאוכלוסייה שיש לה פוטנציאל של שת"פ עם גורמי טרור.

עו"ד בנא :

יש לנו בעיה גם עם נקודת המוצא. נקודת המוצא היא שאין מדובר בפגיעה משמעותית בזכויות אדם. נראה שיש פה חוסר הבנה לגבי מה זה פרופיילינג ומה הוא עושה בחברה שלנו.

כבוד השופטת מ' נאור :

מה אדוני מצפה שבימ"ש יגיד, שום פרופיילינג ויהיה המחיר אשר יהיה?

עו"ד בנא :

אנחנו לא רוצים בדיקה ביטחונית שמתבססת על השתייכות לאוכלוסייה.

עו"ד יקיר :

קבלת העתירה משמעותה איננה הכל או לא כלום. אני מסכים שצריך לאבטח את המטוסים ולמנוע פצצות מתקתקות. הטענה הייתה שעל זה בנוי ביטחון המדינה. אין די בהסכמה כללית בחוק כדי להצדיק הפלייה על רקע גזעי. אנחנו לא נגד פרופיילינג כשלעצו. כאן אנחנו מדברים על בידוק לאזרחים ישראלים ולא לזרים. לא טענו שכל אזרח ערבי עובר את הבידוק המורחב והמשפיל, אמרנו שזה מדליק נורה אדומה. אנחנו לא חושבים שבימ"ש צריך לראות חומר חסוי, אנחנו מבקשים רק לנתק את חוטי החשמל העמוקים בקיר ולהוציא אותם מהפאזל. צריך להוציא את הנורה הזאת של הלאום הערבי.

עו"ד מנדל :

הטענה שלנו, אנחנו לא מתעלמים מהתחושה שבקרב הנבדקים, אנחנו טוענים שאין פגיעה בשיווין משום שקיימת אבחנה רלוונטית משום שהפרופיל של האזרחים שעוברים בדיקה מחמירה נבנה בהתבסס על דברים בשטח.

כל המלאכה שהחלה בשנת 2006, אין כאן אטימות, אין כאן רצון להתעלם מבעיה שטוענים לה, אלא שרוצים למזער עד למינימום ההכרחי אפשרות של קיומה של פגיעה. מושקעים כספים בסכומים מאוד גבוהים, למטרה נכונה, כדי להמעיט ככל הנטען את הפגיעה ברגשות, להמעיט את הפרהסיה, לא לאפשר כל מהלך שיכול באיזה שהיא צורה פגיעה בנבדקים. מהסיפורים שעולים בעתירה התייחסנו, במקרה ספציפי אחד היה מידע קונקרטי בקשר לתיוג של שרידים כאלה ואחרים, הייתה מניעה ביטחונית קונקרטית. חשוב לנו להדגיש שאנחנו באמת ובתמים עושים מאמצים עילאיים לצמצם את הבידוק, עד קצה גבול היכולת מבלי לפגוע בביטחון. בידוק כוללני לכלל האוכלוסייה, ספק אם הוא מידתי שנעשה בדיקה מחמירה כלפי אנשים שאינם מהווים סיכון בכוח. זה מעלה שאלה ביחס לחוקיות של המהלך הזה. הקושי לקיים את

1 הבדיקות האחרות הוא קושי אמיתי, מחייב המתנה מאוד ארוכה בשדה התעופה. אנחנו סבורים
2 שבאיזון בין הסכנה החמורה מאוד, לבין הפגיעה האפשרית בזכויות הפרט, האיזון ראוי ונכון.

3
4 **כבוד השופטת מ' נאור:**

5 אומר חברך שאת הנושא של התיוג הגזעי צריך להוציא.

6
7 **עו"ד מנדל:**

8 ראשית לגבי עצם הקריטריונים לא אוכל לפרט במעמד שני הצדדים.

9
10 **כבוד השופטת מ' נאור:**

11 למשל בע/12 איתו התחלנו, אתם עושים פילוח שכולל בתוכו קבוצות בחתכים שונים.

12
13 **עו"ד מנדל:**

14 אנחנו אומרים את זה גם בתשובות שהגשנו. אם בימ"ש ירצה לשמוע במעמד צד אחד אנחנו
15 נוכל לפרט. יש הסבר אחד מדוע יש חשש לפגיעה בביטחון הלאומי אם יופחתו הליכי הבדיקה.
16 יש לנו הנמקה מפורטת.

17
18 **כבוד הנשיאה ד' ביניש:**

19 זו לא השאלה. לא ביקשנו לפרט את שיטות הבדיקה. השאלה היחידה היא שאלת הלגיטימיות
20 של בידוק נפרד לאזרחים ערביים. לגבי השאלה עקרונית של קריטריון, העותרת מדברת על
21 ההשפלה שיש באופי הבידוק. וזה אני מניחה שבעקבות כל הדיונים המחודשים האופן הזה
22 משתנה. כתפיסה העניין של השפלה בפרהסייה, להביך את הנבדק, אני חושב שזה בא על פתרונו,
23 נשאלת השאלה האם לגיטימי להכניס בהגדרה של קבוצת סיכון את העובדה שהאיש הוא אזרח
24 ממוצא ערבי.

25
26 **עו"ד מנדל:**

27 להגדיר מדוע כל הפרמטרים שאנחנו לוקחים בחשבון כדי לבדוק מה הם עשו בבדיקה נוכח
28 הסיכון, את זה אנחנו מבקשים לעשות במעמד צד אחד. קיים סיכון לביטחון הלאומי כתוצאה
29 מחשיפת הפרמטרים של הקריטריונים.
30 יש חוות דעת אחת שלא צירפנו, יש פה את האיש שיכול לומר במעמד צד אחד מדוע אנחנו לא
31 יכולים להתייחס לפרמטרים בגלוי.

32
33 **כבוד הנשיאה ד' ביניש:**

34 זה ברור לנו. אני לא רואה בזה עניין.

35

עו"ד מנדל:

התשובה היא לא פשוטה, לא חד משמעית, אני מבקש שבימ"ש יאפשר לנו להסביר מדוע אותן נקודות מוצא מחייבות התייחסות מפורטת, במעמד צד אחד.

בימ"ש מעיין בחומר חסוי;

נדחה למתן פסק דין.

קלדנית: מילכה